

ИЗВОР

ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА - ВУКОВАР

ISSN 1847-4454
9 771847 445002

10. јун 2026.
ГОДИНА XX

БРОЈ: 399

КРАЉИЦЕ НЕМАТЕРИЈАЛНА КУЛТУРНА БАШТИНА СРБА

Заједничко веће општина завршило је истраживање обичаја Краљица с циљем уписа на националну листу нематеријалне културне баштине Републике Хрватске

ОПШТИНА БИСКУПИЈА
НАСТАВЉА ДА УЛАЖЕ У
СВОЈУ БУДУЋНОСТ

ДЕЧИЈА ОЛИМПИЈАДА
ОДРЖАНА У МАРКУШИЦИ

ПОТВРЂЕНО ОДРЖАВАЊЕ
КОНЦЕРТА МАРКА ПЕРКОВИЋА
ТОМПСОНА У ВУКОВАРУ

ПРЕДСТАВНИЦИ АМБАСАДЕ ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ 27. МАЈА У ПОСЕТИ ЗАЈЕДНИЧКОМ ВЕЋУ ОПШТИНА ВУКОВАР

ОДРЖАН САСТАНАК С ЦИЉЕМ УНАПРЕЂЕЊА МЕЂУЉУДСКИХ ОДНОСА

Како би установили закључке о стању српске заједнице у Вуковару, представници Амбасаде Велике Британије иницијали су посету Заједничком већу општина Вуковар током које је одржан и радни састанак, на којем је председник ЗВО-а **Дејан Дракулић** разговарао са главним шефом Сектора за политику **Андреасом Капстаком**.

Разговор је вођен у контексту значаја промовисања толеранције између припадника већинског народа и српске националне мањине, с обзиром да је у последње време у том контексту примећен пораст говора мржње и национализма у Вуковару. Дракулић је током састанка нагласио важност питања мањинских права која су загарантована уставно-правним поретком Владе РХ те је дипломатску делегацију подсетио на значај ЗВО-а као институције која је основана у поступку мирне реинтеграције од стране Владе РХ. Упознавши учеснике састанка детаљно са проблематиком која је данас заступљена по питању институционалних политичко-правних односа, Дракулић је истакао и

предности које се тичу овлаштења ЗВО-а као институције која делује на простору Вуковарско-сремске и Осјечко-барањске жупаније.

Господин Капстак након одржаног састанка изразио је велико задовољство што има прилику често да борави у Вуковару и нагласио да је разлог његове посете ЗВО-у усмерен на интересе британске Владе да помогне у изградњи успешне сарадње, здраве комуникације и међусобног напретка два народа која живе заједно годинама након рата.

- Вуковар је прекрасан град. У склопу наше подршке вредностима демократских друштава, драго нам је да имамо успешну сарадњу са локалним невладиним организацијама које раде на спречавању говора мржње. Очигледно нам је да људи овде желе мирно да живе заједно, како припадници српске заједнице, тако и припадници већинског народа. Битно је да људи не злоупотребљавају прошлост, да нема политизације, као ни друштвене поделе која затвара будућност за град - изјавио је Капстак.

Говорећи о конкретним корацима који су до сада предузети када је реч о спречавању говора мржње, он је рекао да је Амбасада недавно финансирала пројекат Прони центра Вуковар у оквиру којег је једна од активности била исписивање графита који шаљу поруке мира и толеранције. Председник ЗВО-а истакао је значај оваквих дијалога, не само за српску заједницу, него и за припаднике хрватског народа и читаве државе.

- Разговарали смо о положају српске заједнице на истоку РХ. У оквиру дијалога говорио сам о проблемима са којима се српска заједница сусреће на локалном и државном нивоу. Изузетно нам је важно да се о томе разговара, стога поздрављам овакву врсту посете и верујем да ћемо успоставити сарадњу те кроз заједничке активности промовисати толеранцију, поштовање људских права, спречавати говор мржње и лоше поруке које не иду у корист ником. Уколико се установе одређени помаци током реализације неких активности, у односима или начину комуникације, то ће се свакако позитивно одразити не само на локално становништво, него на читаву државу - закључио је Дракулић.

Миријана ЦВЕТКОВИЋ

ГРАДСКЕ ВЛАСТИ ПОТВРДИЛЕ ОДРЖАВАЊЕ КОНЦЕРТА МАРКА ПЕРКОВИЋА ТОМПСОНА У ВУКОВАРУ

НОВИ КОНЦЕРТ - СТАРЕ ТЕНЗИЈЕ

Уочи најављеног концерта Марка Перковића Томпсона у Вуковару, који би према потврди градских власти требало да буде одржан крајем августа 2026. године, у јавности се последњих месеци воде полемике о симболици и порукама које такав догађај носи за град у којем су још увек осетљиви међунационални односи. Иако тачан датум и детаљи организације још нису званично објављени, из Града Вуковара потврђено је да ће концерт имати хуманитарни карактер и да ће бити одржан током августа. Најава доласка певача чије су песме и јавни наступи годинама предмет контроверзи, како у Хрватској тако и у региону, изазвала је различите реакције међу грађанима, посебно међу представницима српске заједнице у Вуковару. Део јавности сматра да организовање оваквог догађаја у граду који и даље носи последице ратних сукоба може додатно продубити постојеће поделе и створити осећај нелагоде међу мањинским становништвом, а посебне критике односе се на чињеницу да су Томпсонови концерти и раније били праћени усташком симболиком и порукама које су део јавности и међународних организација оцењивали као говор нетрпељивости и историјски ревизионизам.

У том контексту, представници српске заједнице у Вуковару огласили су се саопштењем у којем упозоравају да би одржавање концерта могло додатно нарушити међунационалне односе и атмосферу заједничког живота која се годинама покушава градити у граду на Дунаву. Они поручују да Вуковар мора остати простор дијалога, међусобног поштовања и смиривања тензија, а не место нових политичких и идеолошких подела.

- Поводом најаве одржавања концерта Марка Перковића Томпсона у Вуковару, изражавамо

озбиљну забринутост због могућих последица које овакав догађај може имати на међуљудске односе и укупну друштвену атмосферу у граду. Сматрамо да је реч о догађају високог сигурносног и друштвеног ризика, посебно имајући у виду тематику, поруке

и наративе који се често могу видети и чути на оваквим концертима. Вуковар је град са сложеном и осетљивом прошлосту, у којем је неопходно континуирано радити на смиривању тензија, међусобном поштовању и изградњи поверења међу грађанима. У тренутку када су граду потребни стабилност, дијалог и окретање будућности, сматрамо да одржавање оваквог концерта може додатно продубити постојеће поделе и негативно утицати на односе међу заједницама које живе у Вуковару. Због свега наведеног, предлажемо организаторима и надлежним институцијама да још једном размотре оправданост одржавања овог концерта, те да донесу одлуку која ће бити у интересу мира, достојанства и суживота свих грађана Вуковара. Верујемо да Вуковар заслужује догађаје који повезују људе, промовишу толеранцију и доприносе стварању атмосфере међусобног уважавања, а не додатних подела и тензија - рекао је председник Градске организације Самосталне демократске српске странке Вуковар **Срђан Колар**.

И НА СЕДНИЦИ ГРАДСКОГ ВЕЋА О КОНЦЕРТУ

На седници Градског већа Града Вуковара одржаној 28. маја већник СДСС-а **Дејан Дракулић** поставио је питање градоначелнику у вези са најављеним концертном Марка Перковића Томпсона - ко ће сносити последице одржавања овог концерта и шта тај догађај доноси Вуковару и међунационалним односима у граду.

- Иако немам ништа против хуманитарних акција, сматрам да поруке, атмосфера и иконографија које прате концерте Марка Перковића нису потребне Вуковару и грађанима нашег града - истакао је том приликом Дракулић.

Градоначелник **Маријан Павличек** одговорио је да очекује да ће све проћи у миру, те да људи који тих дана долазе у Вуковар долазе с миром и љубављу према овој врсти музике.

Закључак целе приче можда се управо налази у питању какву поруку Вуковар жели да пошаље у годинама које долазе. Град који је деценијама симбол страдања, подела и тешког наслеђа рата данас се често представља као простор помирења, толеранције и заједничког живота свих његових грађана. Међутим, сваки догађај који у једном делу становништва изазива страх, нелагоду или осећај неприхваћености показује колико су односи међу заједницама и даље крхки и колико је мало потребно да старе ране поново постану тема свакодневице. Управо зато реакције српских представника не треба посматрати искључиво као политичко противљење једном концерту, већ као упозорење да се у срединама попут Вуковара мора водити рачуна о ширем друштвеном контексту и последицама које одређени догађаји могу оставити. За део српске заједнице, име Марка Перковића Томпсона не представља само музички програм, већ симбол порука које су годинама доприносиле продубљивању националних подела и осећају несигурности међу мањинама. Истовремено, чињеница да се и више од три деценије након рата овакве теме и даље доживљавају као потенцијални безбедносни и друштвени проблем показује да процес изградње трајног поверења и стабилних међунационалних односа још није у потпуности завршен.

Док једни концерт виде као израз патриотизма и музички догађај, други га доживљавају као провокацију. Управо у тој разлици перцепције налази се и суштина проблема са којим се Вуковар годинама суочава. Због тога би одговорност локалних власти и организатора морала бити већа од пуког организовања великог догађаја. У граду који и даље покушава да гради поверење међу људима, свака одлука која може изазвати нове тензије захтева додатну опрезност, дијалог и разумевање осећаја свих заједница које у њему живе. Јер Вуковар неће показати своју снагу кроз број посетилаца на једном концерту, већ кроз способност да остане град у којем се сваки грађанин осећа сигурно, поштовано и равноправно.

Маја МИЛАНОВИЋ

ЗАСТУПНИЦА СДСС-а ДРАГАНА ЈЕЦКОВ УЗДРМАЛА ХРВАТСКИ САБОР ПОКРЕНУВШИ РАСПРАВУ О НАЈВАЖНИЈИМ ПИТАЊИМА КОЈИ СЕ ТИЧУ СЕКТОРА ПОЉОПРИВРЕДЕ

ОШТРА КРИТИКА ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ: „ПРОИЗВОДЊА ХРАНЕ НАМ ЈЕ У ТРАГОВИМА”

На плодну земљу а празне фарме као и на чињеницу да Хрватска све више постаје зависна од увоза хране док домаћа производња бележи континуиран пад упозорила је саборска заступница СДСС-а **Драгана Јецков**, која је као један од најозбиљнијих показатеља навела спољнотрговински дефицит у размени пољопривредних производа. Према њеним речима, реч је о износу који прелази 3% БДП-а. Посебно је истакла ратарски и воћарски сектор у којем је дефицит утростручен од уласка у Европску унију.

- Посебно је забрињавајући раст дефицита у сектору воћа и поврћа, који је повећан са око 205 милиона на више од 500 милиона евра годишње. Тако је Хрватска прошле године извезла воће и поврће у вредности од 230 милиона евра, док је увоз достигао готово 738 милиона. Не знам да ли је потребно поновити да Хрватска располаже са више од милион хектара пољопривредног земљишта, од чега је велики део обрадив, а значајан део тог ресурса и даље није у

функцији производње. Део земљишта је у категорији државног пољопривредног којим располаже држава чији закон о располагању чекамо као да чекамо Годоа, отприлике, иако нам је министар нови закон обећао у првој половини ове године. Шта га кошта да обећа? По принципу обећање, лудом радовање - поручила је Јецков.

Није заборавила споменути ни сточарски сектор пољопривреде у којем је подсетила на тежак положај домаћих млекара који су, како каже, ново дно дочекали због увезеног млека у трговинама сумњивог квалитета. Једнако критична је била и према стању у држави када је реч о свињојству и производњи меса, нагласивши како Хрватска данас увози месо у вредности од око пола милијарде евра годишње, док су некада бројна села

која су била главни стуб сточарства остала без свиња.

- Не треба подсећати, али ипак ћу споменути да се у овој половини мандата десила невиђена, до сада највећа еутаназија свиња, не само у нашој земљи, него у целој ЕУ. На темељу само једне анализе на фарми Соколовац, еутанизирано је 10.000 свиња. Упркос подстицајним мерама којима се често воле хвалисати, резултат је такав да се пољопривредна политика може свести на гашење пожара потицајима који су служили социјалном миру, а не као развојни покретач - истакла је заступница СДСС-а.

Закључујући расправу, заступница је упозорила да Хрватска постаје једна од најрањивијих прехранбених економија у региону, оценивши да земља са тако великим пољопривредним потенцијалом не би смела зависити о увозу основних прехранбених производа те да би затварање граница или озбиљнији поремећаји на тржишту могли врло брзо показати катастрофу. Према њеним речима, стварни индикатор стања у пољопривреди далеко је озбиљнији од службених презентација и промотивних објава, а кључни изазов остаје обнова домаће производње хране и већа прехранбена самосталност Хрватске. **Мирјана ЦВЕТКОВИЋ**

фото: Adobe

ОСВЕШТАН ПРАВОСЛАВНИ КРСТ НА НОВОМ ГРОБЉУ У ВУКОВАРУ

СИМБОЛ ВЕРЕ И ОПСТАНКА ПРАВОСЛАВНИХ ВУКОВАРЧАНА

Када православни верници прослављају Светог цара Константина и царицу Јелену, 3. јуна, епископ осечкопољски и барањски **г. Херувим** служио је литургију у Светониколајевском храму у Вуковару. Након свете литургије присутни верници упутили су се на вуковарско Ново гробље где је освештан новоподигнути Православни крст.

- На заједничку иницијативу нашег протојереја ставрофора **Саше Кузмановића** и вуковарских православних верника, у договору са Градом Вуковаром и надлежним водитељем градског гробља смо обновили, а данас и освештали Православни крст на вуковарском Новом гробљу. На том истом месту пре је био дрвени крст, време је учинило своје и крст више није могао самостално ни да стоји, те смо морали да га уклонимо. Сада смо изградили леп камени крст за сав православни народ у нашем граду - изјавио је заменик градоначелника Града Вуковара **Срђан Колар** који је истакао како се на овај начин води рачуна и о снази и организованошћу српске заједнице.

- Овај крст говори управо о заједништву и истиче да требамо имати наше знамење у оном облику, величини и лепоти како то овај народ и заслужује. Српска заједница у граду Вуковару дефинитивно заслужује овакав крст и поносан сам што смо заједничким снагама успели да га направимо - додао

је Колар.

Иницијативу за подизање новог крста на централном тргу Новог гробља у Вуковару, покренуо је прота Саша Кузмановић 2017. године и постала је део ширег плана, који је укључивао обнову ратом пострадалих крстова на подручју града Вуковара.

- Овим планом успешно су обновљени крстови на обали Дунава, на Сајмишту и крст Опанчарског цеха у порти Саборног храма. Након више молби упућених, како управи Комуналца, тако и градским властима, добијена је сагласност за подизање новог каменог крста. Благословом Преосвећеног Епископа Херувима и прилозима верног народа, израђен је и подигнут Крст, а у овој акцији учествовале су све четири српске православне парохије на подручју града Вуковара - каже прота Саша Кузмановић.

У последњих неколико година вуковарска српска заједница богатија је за неколико крстова код којих грађани могу доћи, помолити се и присетити својих предака, а посебно се истичу богојављенски крст на обали Дунава у центру града, новообновљени крст на Лушцу, крст у тзв. Мазда парку, као и новоизграђени крст у порти Храма Светог Оца Николаја намењен свим српским цивилним жртвама рата.

- Када сам постао заменик градоначелника, у првом мандату са тадашњим градоначелником разговарао сам о прекој

потреби да се неки крстови обнове, али и нови да се изграде. Тренутно смо у изради и других крстова које ћемо обновити и нове изградити тамо где су то наши грађани и захтевали, као што је место Липовача и старо српско гробље у граду Вуковара. Ми који смо преузели ове дужности имамо и обавезу да водимо бригу и о сакралним објектима, јер је чињеница да је српска заједница веома важан део града Вуковара и као такви, морамо бити и у оваквом облику препознатљиви - појашњава Колар.

На овом месту где данас стоје православни и католички крст, један насупрот другом, огледа се и слика Вуковара - града различитости, традиције, али и заједничке будућности. Обновом православног крста српска заједница још једном потврђује своју укорененост у овом граду и своју спремност да, раме уз раме са већинским народом, доприноси развоју града, чувајући притом своју веру, културу и идентитет.

Маја МИЛАНОВИЋ

ДРЕВНИ ДУХОВСКИ ОПХОД СЕЛА - КРАЉИЦЕ, КРОЗ ТРАДИЦИОНАЛНЕ ПЕСМЕ И ОБРЕДЕ ПРОНЕЛЕ ГЛАС ПРЕДАКА

КРАЉИЦЕ 16 ГОДИНА ПОНОСНО КОРАЧАЈУ БОРОВОМ

У свечаним народним ношњама, специфичним цветним украсима на глави, уз песму и тамбураше, кроз боровске улице кренула је поворка Краљица, доносећи домаћинствима благослов, срећу и здравље. Реч је о једном од најстаријих обичаја Срба у источној Славонији и западном Срему који се на тим просторима задржао још од предхришћанског периода. Церемонијална опходња села традиционалан је обичај који се везује за Духове, односно на хришћански празник, Педесетницу. Духови или Педесетница нема сталан датум, покретни је празник јер се везује за Васкрс, тачније слави се седму недељу након Васкрса.

Овогодишње Краљице обишле су тако село 31. маја. Овај обичај у Борову је готово нестао након Другог светског рата, али га је почетком две хиљадитих обновио КУД „Бранислав Нушић”.

- Откако смо га обновили, догађај одржавамо сваке године у континуитету. Традицију смо ову вратили, због тога што смо имали особе које су инсистирале на њему, које су хтеле да истакну лепоту народних обичаја, а церемонија Краљица свакако заслужује да се памти и преноси са колена

на колена. Организовани смо у две групе. Једна је група кренула из центра села према вртићу, а друга на супротну страну, према Вуковару. Морам да истакнем да наши чланови доста знају о овом обичају, да су заинтересовани и укључени у церемонију. Домаћини који нас дочекују увек се обрадују кад се појавимо на вратима. У зависности од тога да ли домаћин има сина за женидбу или ћерку за удају, певају се одређене песме које су у складу са тим. Певају се песме за благостање и оним домаћинима који немају

никог. Сматра се да су Краљице важне јер потичу плодност и срећу породицама што је веома значајно у данашње време када нам је све у једној напетости и тешкој атмосфери - рекао је председник споменутог КУД-а **Радо Босић**.

Оно што је изузетно важно истаћи то је да су чланови КУД-а Бранислав Нушић два пута били учесници Међународног фестивала фолклора у Загребу управо промовишући старосрпски обичај Краљица. Први пут су учествовали на 39. фестивалу када их је примила тадашња премијерка Јадранка Косор, а други пут су били позвани на обележавање јубиларних 50 година споменуте манифестације. Посебно је занимљиво да је за наведене догађаје добрим делом заслужна госпођа која је уједно била и највећи иницијатор обичаја Краљице. Своје знање о традицији донела је из Трпиње у Борово.

- Први пут са Краљицама сам се сусрела пре 70 година, када сам била осми разред. Живела сам у Трпињи и тамо сам одрасла. Једва смо чекали овај празник, људи су нам широм отварали врата, нудили нас са јелом и пићем. Мој тата је знао целу поворку да стрпа у запрежна кола. Нисмо само обилазили Трпињу него смо ишли и у

суседна села. У Боботу тада нико није водио Краљице, а ми смо знали кући донети пола кола новаца. Пошто се празник слави три дана, други дан смо ишли у Веру. Ми смо се тада понављали, куповали смо оно чега се зажелимо. С обзиром да је то догађај који је мени остао урезан од детињства, као члан КУД-а сам предложила да се он овде у Борову обнови. Срећом, тадашњи начелник ме је подржао и председник КУД-а је ту идеју прихватио, али сам и ја била јако

упорна и досадна како би се Краљице данас одржавале. Исто тако, предложила сам да одемо у Теслић на једну манифестацију на којој смо учествовали као боровске пударине, тамо сам кувала традиционална јела и аранжирала храну како су то радили наши стари. Све је то приметио један господин који је са мном причао и све што сам му рекла о обичају Краљица је записивао. Он нас је позвао касније на Међународни фестивал у Загреб - испричала нам је **Јелица Димитријевић**.

Велика је част учествовати на једној таквој манифестацији као што је Међународни фестивал фолклора у Загребу, а још је већа радост што се песма Краљица до данас одржала. Дакле, захваљујући, између осталих, и госпођи Димитријевић, која је лепе успомене на Краљице пренела младима у Борову, овај обичај се није угасио. Данас поворка поново пролази селом на Духове, а у њој, осим краљице учествују и краљеви, млада, девери и други ликови заступљени према старом обредном обрасцу.

- У поворци учествујем око пет или шест година. Увек је забавно и занимљиво је. Данас сам ја краљица и на себи имам шешир са огледалцем и цвећем који представља пролећни низ, почетак буђења природе и лепоте. На свечаној белој кошуљи носим и дукате који симболишу богатство, а у руци носимо мач који представља снагу и заштиту села и домаћинства - рекла је **Јелена Коларевић** из Борова.

Доносећи домаћинствима благослов, здравље и плодност, Краљице нису само отвориле боровске домове, већ оживеле сећање и отвориле врата прошлости којима су обновиле дух старих обичаја наших предака.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

КРАЉИЦЕ КАО ИДЕНТИТЕТСКИ ОБИЧАЈ У ФОКУСУ ЗВО-а

Како би изворни облик овог обичаја био сачуван Заједничко већа општина Вуковар у партнерству са Ансамблом народних игара СКД „Просвјета” Вуковар започео је прошле године пројекат посвећен очувању обичаја „Краљице” као дела нематеријалне културне баштине српске етничке заједнице на простору Републике Хрватске. Препознајући његову културну и идентитетску вредност, Заједничко веће општина покренуло је тако систематско истраживање обичаја краљица с циљем уписа на националну листу нематеријалне културне баштине Републике Хрватске. Тако овај древни обичај, који и данас живи у појединим срединама вуковарског краја, наставља да нас повезује са богатим наслеђем предака. Поступак завршне фазе пројекта је сада приведен крају. Дакле, оно што је најављено прошле године током прве етапе пројекта, то је и остварено.

- Моја жеља је била да заштитимо то као нематеријалну културну баштину Срба. Краљице смо већ почели истраживати кроз Одбор за културу и један од продуката тог истраживања је наша изложба „Наслеђе предака - обичај краљица у међуречју Дунава и Драве”. Мислим да је ово изузетно велика ствари и ово је први овакав пројекат који захтева доста времена, рада, истраживања на терену, касније обраду података, публикација и на крају подношење самог упитника за упис. То је поступак који траје и очекујемо да ће средином идуће године наша идеја бити и реализована - рекао је у априлу прошле године председник Заједничког већа општина Вуковар **Дејан Дракулић**.

Стручни тим који је водио истраживање био је у саставу етномузиколога и етнокореолога **Гордане Рогановић** и етнолог и антрополога др **Весне Марјановић**. Оне су својим искуством и познавањем материје дале значајан допринос систематизацији и заштити овог вредног културног наслеђа.

Док су Краљице и ове године благосиљале домаћинства по вуковарском крају, завршне припреме за подношење пријаве за упис Краљица на листу нематеријалне културне баштине РХ су у току, административни део пројектних активности приведен је крају.

ДОК СЕ БРОЈНЕ РУРАЛНЕ СРЕДИНЕ СУОЧАВАЈУ СА ДЕМОГРАФСКИМ ИЗАЗОВИМА, ОДЛАСКОМ СТАНОВНИШТВА И НЕДОСТАТКОМ САДРЖАЈА ЗА НАЈМЛАЂЕ, ОПШТИНА БИСКУПИЈА НАСТАВЉА ДА УЛАЖЕ У СВОЈУ БУДУЋНОСТ КРОЗ ПОДРШКУ ДЕЦИ И ЊИХОВОМ РАЗВОЈУ. УПРАВО СА ТИМ ЦИЉЕМ РЕАЛИЗУЈЕ СЕ ПРОЈЕКАТ „СА НАМА ЋЕ СВАКИ МАЛАЦ ДА ПОСТАНЕ ГЕНИЈАЛАЦ - ФАЗА 2”, ЧИЈА ЈЕ УКУПНА ВРЕДНОСТ 50.200 ЕВРА, А КОЈИ ФИНАНСИРА МИНИСТАРСТВО ДЕМОГРАФИЈЕ И УСЕЉЕНИШТВА

леп пример успешне сарадње јединице локалне самоуправе и организација цивилног друштва, које заједничким снагама спроводе активности у интересу пре свега деце, али и читаве заједнице. Управо кроз овакве пројекте показујемо да је могуће створити подстицајно окружење за одрастање најмлађих, обезбедити им квалитетне садржаје и допринети јачању друштвених веза у срединама у којима живе - наводи Берићева.

ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА И ПОДРШКА У УЧЕЊУ

Пројектом ће бити реализован читав низ образовних, културних, спортских и развојних активности намењених деци, са циљем подстицања њиховог свестраног развоја, стицања нових знања и вештина, као и јачања социјалних и образовних компетенција.

У области културе, уметности, историје, језика, обичаја и традиције деца ће кроз различите радионице имати прилику да развијају своје креативне способности кроз ликовно и литерарно изражавање, као и да стичу нова знања путем едукативних квизова и интерактивних садржаја. Циљ ових активности јесте боље упознавање деце са културном баштином, традицијом и обичајима завичаја, развијање интересовања за читање, књигу и књижевност, као и подстицање маште и креативног размишљања.

Посебан део активности реализује се у библиотеци која располаже фондом од више од 2000 књига. Кроз рад на књижевним текстовима деца ће развијати вештине читања, правилног и изражајног казивања, разумевања прочитаног и изражавања личних утисака и мишљења. У оквиру овог програмског сегмента биће организовани и бесплатни целодневни излети за децу и њихове родитеље.

Посебна пажња посвећена је подршци у учењу, читању, писању и развоју интересовања за СТЕМ области. У том циљу организују се логопедске радионице

УЛАГАЊЕ У ДЕЦУ КАО УЛАГАЊЕ У БУДУЋНОСТ ЗАЈЕДНИЦЕ

Носилац пројекта је Општина Бискупија, док је партнер на реализацији Удружење „Жене Косовске долине”, које је задужено за спровођење активности и целокупну организацију пројекта. Пројекат је намењен деци предшколског узраста, као и ученицима од првог до четвртог разреда основне школе са подручја општине Бискупија и општине Цивљане.

- Када је реч о пројекту „Са нама ће сваки малац да постане генијалац - фаза 2”, који је Општина Бискупија пријавила на конкурс Министарства демографије и усељеништва, наша организација је партнер на пројекту и задужена је за спровођење активности, као и за целокупну реализацију пројекта. Реч је о веома лепом и значајном пројекту који окупља децу предшколског узраста, као и ученике од првог до четвртог разреда основне школе са подручја општине Бискупија и општине Цивљане. У општини Цивљане нема великог броја деце тог узраста, али смо управо кроз овај пројекат успели да их укључимо у заједничке активности и омогућимо им квалитетне

садржаје и дружење са вршњацима - истиче председница Удружења „Жене Косовске долине” **Радмила Берић**.

Тренутно је у пројектне активности укључено више од двадесеторо деце, а кроз различите програмске садржаје пружа им се прилика за стицање нових знања, развијање креативности, социјализацију и усвајање здравих животних навика.

- Као што сте имали прилику да видите у дворишту нашег вртића, за део спортских активности обезбедили смо опрему која је у потпуности прилагођена њиховом узрасту. Деца су већ имала прилику да је испробају и са великим одушевљењем учествују у свим активностима које се организују у оквиру пројекта. Посебна вредност овог пројекта огледа се у томе што смо успоставили интеракцију између предшколске деце и ученика нижих разреда основне школе, чиме подстичемо њихову социјализацију, развој тимског духа и међусобно повезивање. Овакви програми имају велики значај, не само за децу, већ и за њихове породице и целокупну локалну заједницу. Ово је

које се реализују групно и индивидуално, а усмерене су на исправљање говорних потешкоћа и проблема повезаних са читањем и писањем.

- Поред групног рада, организујемо и индивидуалну подршку деци, коју прилагођавам потребама сваког ученика појединачно. Приликом планирања активности увек водимо рачуна о узрасту детета, његовим способностима и темпу напредовања, како бисмо сваком ученику пружили адекватну подршку. На основу досадашњег искуства могу да кажем да су резултати видљиви и да су деца која су учествовала у програму остварила значајан напредак. Када је реч о логопедској подршци, ситуација је данас знатно боља него раније. Тренутно имамо тек неколико деце којој је потребна интензивнија логопедска терапија, што је показатељ да се континуираним радом могу постићи веома добри резултати. Међутим, језичке и говорно-језичке тешкоће и даље су присутне код значајног броја ученика, нарочито када је реч о читању, писању и разумевању језичких садржаја. Управо је то област која захтева много стрпљења, рада и стручне подршке, како од стране логопеда, тако и од стране родитеља и наставника. Због тога сматрам да је сваки вид подршке који деци можемо пружити изузетно важан. Свака радионица, сваки сусрет и свака активност могу допринети њиховом напретку, развоју самопоуздања и успешнијем савладавању школских обавеза - истиче **Јованка Тришић**, која је свој дугогодишњи радни век као логопед посветила раду са децом и захваљујући чијем учењу и посвећености, како истичу организатори пројекта и родитељи, деца са подручја општине Бискупија успешније савладавају говорно-језичке изазове приликом поласка у школу.

Едукативне радионице пружају додатну подршку у савладавању наставних садржаја из језика, природе и друштва, математике и других наставних предмета за ученике од првог до четвртог разреда основне школе. Подршка у учењу обухвата и помоћ у савладавању школског градива, јачање групне кохезије, развијање способности сналажења на папиру, правилног руковања оловком, као и подстицање читања, писања и интересовања за науку и технологију.

ИГРА, СПОРТ И СИГУРНО ОКРУЖЕЊЕ ЗА ОДРАСТАЊЕ

Значајан део пројекта посвећен је спорту и рекреацији. Програм спортских активности усмерен је на развој крупне моторике и основних покретачких способности код деце. Уз стручни надзор и подршку тима који реализује пројекат, деца ће боравити на отвореном и учествовати у различитим облицима физичких активности прилагођеним њиховом узрасту. Организација активности осмишљена је тако да буде једноставна и сигурна и за децу и за њихове родитеље.

- Наши возачи комби возилима преузимају децу испред њихових домова, родитељи их предају на превоз, након чега се деца довозе на радионице у просторије нашег удружења. Са нама проводе два до три сата учествујући у различитим едукативним, креативним и спортским активностима, а по завршетку програма организован је њихов повратак кућама, где их поново преузимају родитељи. На тај начин родитељи могу бити потпуно безбрижни, јер је читав процес организован и прилагођен потребама породица - наглашава Берићева.

Основна идеја овог пројекта јесте да деца кроз игру стичу нова знања и вештине, развијају логичко и дидактичко размишљање и уче на начин који је њима природан и занимљив. Управо је у томе вредност оваквог приступа - деца често и не примећују да уче, јер су активности

осмишљене као игра, а истовремено усвајају важна знања, развијају способности и стичу нова искуства.

- Сваке године кроз овај пројекат обезбеђује се део дидактичких средстава и неопходне опреме за сву децу, како бисмо додатно унапредили простор у којем бораве и учинили га пријатнијим, подстицајнијим и привлачнијим за њих. Наш циљ је да деци омогућимо квалитетно окружење за игру, учење и развој, како би са радношћу долазила у вртић и проводила време у простору који је прилагођен њиховим потребама. На овај начин настојимо да им обезбедимо услове за одрастање који ће бити што сличнији онима које имају њихови вршњаци у вртићима у већим и урбаним срединама. Сматрамо да свако дете, без обзира на то где живи, заслужује једнаке могућности за квалитетно детињство, учење и развој, а управо овакви пројекти доприносе остваривању тог циља - истиче начелник Општине Бискупија **Милан Ђурђевић**.

Све активности предвиђене пројектом у потпуности су бесплатне за децу и њихове родитеље. Кроз овај програм најмлађима са подручја Бискупије и Цивљана обезбеђују се услови за одрастање, образовање и развој упоредиви са онима које имају њихови вршњаци у већим урбаним срединама. Истовремено, пројекат представља пример успешне сарадње локалне самоуправе, цивилног сектора и државних институција, показујући да се улагањем у децу директно улаже у будућност читаве заједнице.

Васка РАДУЛОВИЋ

СТРУЧЊАЦИ ОБИШЛИ ЛОКАЛИТЕТ НА ОБАЛИ ДУНАВА И НАЈАВИЛИ НОВА АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА

ГРАДАЦ ОТКРИВА СВОЈЕ ТАЈНЕ

Локација позната као Градац у Борову пред новим је археолошким и палеонтолошким истраживањима. Ово место недавно је тако било у фокусу релевантних научних установа чији су представници заједно са представницима локалне заједнице одржали састанак како би размотрили могућности будућих истраживања. Током обиласка анализирани су постојећи налази и потенцијали подручја након чега је оцењено да Градац крије значајне археолошке и палеонтолошке вредности које изискују систематско истраживање.

Геолог из Музеја Бродског Посавља **Ивана Марушчак** је на основу досадашњег искуства на сличним истраживањима у Вуковарско-сремској жупанији оценила да постоје индикације да Градац крије вредне налазе.

- Музеј Бродског Посавља део је тима, заједно са Хрватским природословним музејем и Хрватским геолошким институтом, који је радио палеонтолошка истраживања на локалитету Мохово-Рибњац, стога имамо искуства у истраживању у Вуковарско-сремској жупанији. Весели нас иницијатива дожупана и читавог тима да се потакну нова истраживања на локалитету Градац. Надамо се да ће сарадња на крају бити остварена и да

ћемо имати нових палеонтолошких налаза. Заправо смо и видели да их већ има, само треба истраживати. Колико истражујемо, толико и знамо - изјавила је Марушчак.

Посебну пажњу привукли су остаци животиња из леденог доба које су стручњаци уочили на дунавској обали. **Казимир Мицолинић** из Хрватског природословног музеја појаснио је да је реч о костима плеистоценских коња, ретким налазима који би након истраживања могли да постану део музејске грађе.

- Оно што смо видели у профилу изнад Дунава било је јако занимљиво. Наиме, из прапора стрше кости коња. Ти плеистоценски коњи су јако занимљиви. Те кости су из

времена леденог доба. Не знамо колико је десетина хиљада година то старо, али плеистоценских коња нема много, тако да су ово дивни налази које треба извадити, препарирати и похранити у неки локални музеј - истакао је Мицолинић.

Да локалитет поседује потенцијал и са аспекта заштите природе сматра и директорка Јавне установе за управљање заштићеним деловима природе Вуковарско-сремске жупаније **Силвија Шокчевић**. Према њеним речима, подручје отвара могућности за додатна истраживања, али и за разматрање будућих облика заштите.

Говорећи о значају локалитета, заменик

Вуковарско-сремског жупана **Срђан Јеремић** нагласио је да Градац представља важан потенцијал за развој археолошког туризма у Борову. Истакао је да су стручњаци током обиласка потврдили постојање значајних природних и историјских вредности, укључујући остатке прадавних животиња и карактеристичне лесне формације, те да постоји јасан интерес за покретање нових истраживања.

- Вуковарско-сремска жупанија има четири јединице локалне самоуправе, које излазе на обалу Дунава, међу којима је и општина Борово. Археолошки локалитет Градац за нас је изузетно важан у смислу археолошких истраживања јер желимо да се и општина Борово афирмише и презентује у смислу развоја археолошко-туристичких потенцијала. Од тога би користи имала и читава Вуковарско-сремска жупанија. Важно је да су представници свих релевантних институција, које се баве овом тематиком, данас у Борову. Утврдили смо да постоје остаци животиња у пределу северног Борова, дакле обалног појаса те феномен лесних лутки. То су све потенцијали будућег туристичког развоја општине Борово. Данас смо са свим овим људима, који су нам дошли у госте, првенствено као представници струке, договорили да у неком наредном периоду покренемо археолошка истраживања јер је потенцијал утврђен. Драго ми је што је посета једне широке делегације стручњака уродила плодом - поручио је Јеремић.

Заједнички закључак свих учесника овог радног састанка јесте да Градац представља место од великог значаја за археологију, које тек треба да буде истражено и као такво представљено јавности.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

ЗАВРШЕНИ 29. ДАНИ КУЛТУРЕ СРБА ИСТОЧНЕ СЛАВОНИЈЕ, БАРАЊЕ И ЗАПАДНОГ СРЕМА

МЕСЕЦ ДАНА КУЛТУРЕ НА ИСТОКУ РХ

Манифестација Дани културе Срба источне Славоније, Барање и западног Срема која је у месец дана окупила око 500 учесника свечано је завршена 29. маја у Белом Манастиру. Од краја априла до краја маја месеца одржани су бројни програми који већ традиционално чине садржај ове манифестације у различитим местима Вуковарско-сремске и Осјечко-барањске жупаније.

- Ова манифестација је изузетно битна за подручје Вуковарско-сремске и Осјечко-барањске жупаније, с обзиром да на овом простору делује 18 пододбора СКД Просвјета и Ансамбл народних игара, а сам програм је замишљен да пододбори прикажу шта су радили у претходној години. Ове године је манифестација одржана у осам етапа, односно било је осам програма и обухватили смо све видове културе на подручју ове две жупаније - каже испред организатора председник Просвјетиног Координационог одбора за источну Славонију, Барању и западни Срем **Светислав Микеревић**.

Програм 29. Дана културе Срба источне Славоније, Барање и западног Срема започео је програмом у Осјеку, употпуњен је песничком вечери, као и смотром литерараца и рецитатора. Одржана је и смотра фолклора, драмско вече, ликовна колонија и свечани програм затварања.

- Вечерас имамо прилику да видимо Ансамбл народних игара Српског културног друштва Просвјета као репрезентативни ансамбл Просвјете, али и домаће снаге из

Барање па ће тако наступити фолклорна секција пододбора Јагодњак, СКУД Јован Лазић и ФА Чуvari традиције барањских Срба који ће представити свој рад публици - рекао је испред домаћина председник СКД Просвјета пододбор Бели Манастир **Дејан Јеличић**.

Годишњу награду „Бранимир Куруцић“ за очување и развој српске културе на подручју источне Славоније, Барање и западног Срема на предлог Просвјетиних пододбора Осјејек и Бели Манастир ове године добила је секретарка Просвјетиног пододбора Јагодњак **Нада Шалајић**.

- Мени је ова награда јако велика част. Господин Бранимир Куруцић је био мој учитељ, све оно што знам о култури научила сам од њега, била сам његов ученик и сарадник. Тако да је ова награда стварно велика част, али и још већа одговорност да се настави даље његовим путем - изјавила је добитница **Нада Шалајић**.

ЈУБИЛАРНА 2027. ГОДИНА

Манифестација Дани културе Срба источне Славоније, Барање и западног Срема 2027. године прославља 30 година деловања, а из Српског културног друштва Просвјета најављују и могуће новитете.

- Изузетно су различите активности од оних најмлађих до оних старијих, мислим да је свако могао у овом времену наћи нешто

што га занима. Надам се да ће у монографији која се припрема бити приказано све оно што је Координација урадила за ових 30 година одржавања Дана културе Срба источне Славоније, Барање и западног Срема - рекла је потпредседница СКД Просвјета **Радмила Латас**.

- Ово је 29. пут да се организује ова манифестација и управо те бројке сведоче колико је она потребна и колико је дуго истрајала. Сам сам као дете био учесник ових програма, а често и као публика тако да ми је и лично драго што готово три деценије привлаче људе. С обзиром да је следећа година јубилејска мислим да нам је и обавеза да је обележимо на посебан начин. Надам се да ћемо успети да дамо ретроспективу на ове године у којима траје манифестација и гледаћемо можда да осмислимо и некакав нови садржај који би укључили - каже секретар СКД Просвјета **Александар Илинчић**.

Након месец дана богатог културног програма, 29. Дани културе Срба источне Славоније, Барање и западног Срема још једном су потврдили значај у очувању и промоцији српске културе на истоку Републике Хрватске, а програм је финансиран од стране Савета за националне мањине Владе Републике Хрватске и локалних самоуправа у којима су се одржавали програми.

Маја МИЛАНОВИЋ

ВУКОВАРСКА ПУБЛИКА 25. И 26. МАЈА ИМАЛА ЈЕ ПРИЛИКУ ДА ПРИСУСТВУЈЕ ПОЗОРИШНИМ ПРЕСТАВАМА „КУЋА” И „ИМА НЕШТО ШТО БИ ТРЕБАЛО ДА ЗНАШ”

ЕМОЦИЈЕ И ХУМОР НА ПОЗОРИШНОЈ СЦЕНИ ВУКОВАРА

Представа „Кућа” у извођењу београдског позоришта Звездара театар, одиграна је пред публиком која је глумце наградила дуготрајним и искреним аплаузом. Упечатљива глума и снажан текст учинили су ову представу изузетним позоришним доживљајем, а реализована је у организацији СКД Просвјета пододбор Вуковар, суорганизацији Заједничког већа општина Вуковар уз техничку и логистичку подршку Српског дома из Вуковара. Редитељ је **Воја Брајовић**, а улоге тумаче **Бранимир Брстина**, **Ивана Зечевић** и **Небојша Илић**.

- Када су почеле пробе заборавио сам да сам овај текст ја писао и само сам постао глумац, а то је нешто што ме само и интересује. Текст сам читао као да га први

пут читам, јер на један начин текст читате када сте аутор, а на други начин када сте део представе. Мислим да смо на овом свету сви странци, а ако Бог да сви ћемо се једном срести у оној кући која ће нам бити вечна. Људи који су нас напустили заправо представљају заједницу која се не прекида, јер ћемо једног дана опет бити заједно - рекао је глумац Небојша Илић.

Представа „Кућа” говори о породици, одласцима и потрази за местом којем човек заиста припада. У средишту приче су три генерације једне породице деда,

отац и ћерка који су растрзани између живота у Београду, Торонту и родног села у Србији. Комад се бави односима деце и родитеља, емиграцијом, успоменама, расанцима и питањем шта заправо представља дом, а представа носи снажну емотивну поруку о љубави, породици и смислу живота, уз спој хумора, туге и топлине.

„ИМА НЕШТО ШТО БИ ТРЕБАЛО ДА ЗНАШ” У СКЦ-у

Вуковарски Српски културни центар 26. маја био је организатор позоришне представе „Има нешто што би требало да знаш” у којој играју глумци **Бојан Кривокапић**, **Маја Николић**, **Милош Лаловић** и **Милица Јанкетић**. Ова представа настала је по мотивима комада „Истина” француског писца Флориана Зелера, а бави се мушко-женским односима, поверењем, браком и лажима. Кроз низ духовитих и напетих ситуација, представа поставља питање да ли је истина увек најбољи избор или је понекад лакше живети у лажи. Радња је прожета хумором који настаје из неспоразума и емотивних заплета, док глумци публику

до самог краја држе у неизвесности хоће ли победити истина или лаж.

- Представа је настала на иницијативу нас младих глумаца који смо жељни посла и рада. Ова прича рекло би се воза публику до самог краја, све је неизвесно и незахвално је причати о тачној радњи јер ни ми не смемо да на почетку играмо нешто што ћемо да видимо на крају. Али дефинитивно се прича бави питањем да ли је некада боље лагати да бисте заштитили некога и сачували га од истине или је боље одмах се суочити са истином ма колико сурова била. Тако и наш главни јунак почне са белим лажима па кроз представу видимо како он заврши и да ли је он једини који се користи тим средствима или можда и неки други ликови то користе, а праве се невини. Мислим да је у мушко-женским односима најчешће реч о томе да ли ће неко да прећути превару или ће то да призна свом партнеру, што у нашој причи и јесте централна тема. Мислим да ипак на крају увек победи истина - закључује глумица Милица Јанкетић.

Бројна публика и искрене реакције гледалаца показале су да постоји велико интересовање за квалитетне позоришне садржаје и сусрете са истакнутим уметницима из региона, а представе „Кућа” и „Има нешто што би требало да знаш” још једном су показале значај сарадње културних институција и организација у очувању и развоју културног живота града Вуковара.

Маја МИЛАНОВИЋ

У НЕГОСЛАВЦИМА ЈЕ 6. ЈУНА ОДИГРАНА ПРЕДСТАВА „ТЕЗГА КАО ЖИВОТ ИЛИ СВЕ ЈЕ НА ПРОДАЈУ”

КОМЕДИЈА КОЈА ПОСТАВЉА ПИТАЊЕ О ВРЕДНОСТИ ЖИВОТА

Смех, аплаузи и весела атмосфера обележили су извођење представе „Тезга као живот или све је на продају”, која је 6. јуна одиграна у Негославцима пред бројном публиком. Кроз духовите ситуације и препознатљиве животне приче, представа је на занимљив начин осликала свакодневицу обичног човека, изазивајући истовремено и смех и размишљање. Иако на први поглед делује као комедија, представа носи снажну друштвену поруку и отвара бројна питања о положају човека у савременом друштву, што је истакао и главни глумац **Микица Петронијевић**.

- Овај проток времена не осећа се пуно када погледамо данашњег сељака и сељака пре 50 година. И даље тај сељак гледа у небо да види да ли ће град да убије пшеницу. Ова представа је на први поглед комедија, људи реагују смехом, то нам је и била идеја јер сваку истину када саопштаваш боље је кроз хумор јер људи умеју и да се увреду и да их истина повреди. Сам крај представе даје тотално неочекивану димензију код публике и имају да промисле о много ствари. Играм шумадијског сељака који је становник села Хајдуци, нема перспективу, нема посла, не може да се ожени, ту ништа није смешно, али смо га ми ставили у форму да хумор побеђује и он се отима као добродушан и

наиван човек јер га савремен свет меље, апсолутно није припремљен за данашње време. Он иде срцем и то његово срце добија ране. Приказали смо једну озбиљну причу кроз хумор - рекао је глумац **Микица Петронијевић**.

У овој представи играју и глумци **Милица Петронијевић** и **Петар Митић** који су такође истакнули значај приказа озбиљних тема на духовит начин.

- Свако ко је некога бацио у искушење је на некакав начин ђаво. Тако смо и ми извукли најкарактеристичније ликове који би могли од најмањег преваранта до некога озбиљнијег да се прикажу као ђаво у овом делу. Сваки човек кроз живот буде на различитим искушењима и увек може отићи лево или десно. Ако се боље пропрати овај комад, тај Тијосав који иде кроз живот је заправо један наиван лик који иде срцем кроз живот, имао је искушења кроз која ми проналазимо одговоре на многа животна питања - каже **Петар Митић**.

Да је представа наишла на одличан пријем код публике потврдила је и атмосфера на игралишту иза зграде

Општине, али и задовољство организатора који су истакли значај одржавања оваквих културних догађаја у локалној заједници. Према њиховим речима, циљ је да се мештанима омогући квалитетан културни садржај и прилика за дружење кроз позоришну уметност у њиховом месту.

- Веће српске националне мањине Општине Негославци четврту годину већ организује позоришну представу у Негославцима и заиста представе увек изазову велико интересовање наше публике. Ово је прича у којој се свако од нас може пронаћи. Представа говори о човеку са југа Србије, сељаку који остаје сам у селу и на крају се и сам налази на животној прекретници да ли продати све или не. И сами сведочимо колико је наших људи одселило из ових крајева и напустило своје домове па баш зато и кажем да се свако од нас може пронаћи у самој тематици ове представе - изјавила је председница ВСНМ Општине Негославци **Биљана Пејић** која је похвалила волонтере који несегично помажу организацију свих догађаја у њиховом месту.

- Увек смо спремни помоћи једни другима. Нагласила бих подршку Општине Негославци, наравно и подршку мањинских већника наше општине и волонтера који многе активности подржавају. То су млади људи који су увек спремни помоћи и одвојити своје слободно време за нашу локалну заједницу. Када све заврши добро и публика иде кући задовољна, нама су заиста срца пуна - додаје **Пејићева**.

Поводом Дана општине Негославци и сеоске славе, Веће српске националне мањине поменуте општине организује музички концерт 22. августа. Ко ће 22. августа забављати публику у Негославцима организатори за сада држе у тајности, али поручују да посетиоце очекује врхунска атмосфера.

Маја МИЛАНОВИЋ

КОМЕДИЈА „ТО КАД УВАТИ, НЕ ПУШТА“ ОДИГРАНА ЈЕ 2. ЈУНА У СРПСКОМ ДОМУ У ВУКОВАРУ

ПУБЛИКА УЖИВАЛА У ПОЗОРИШНОЈ КОМЕДИЈИ

У Српском дому 2. јуна изведена је представа „То кад увати, не пушта“, у којој глуме **Мима Караџић** и **Нела Михаиловић**. Ова топла и духовита комедија прати остарели брачни пар, Новицу и Иконију, чију свакодневицу ремети Новичин напад хипохондрије након вести о смрти познаника. Док он своје страхове преноси на уморну супругу, низ комичних ситуација води их до болнице, где их дочекује изненађујућа и за Новицу дубоко увредљива истина - потпуно је здрав.

- Јако пуно мушкараца има који себи умисле да су болесни тако да сам их често у животу сретао. Жене су некако снажније, јаче, издржљивије и када их нешто боли не кукају, за разлику од мушкараца.

Мислим да је ово честа појава код нас, тј. у нашим балканским кућама и породицама и да се у овој представи многи пронађу - рекао је глумац Мима Караџић.

„То кад увати не пушта“ је комедија аутора Миодрага Караџића, а постављена је у режији Милана Караџића. Иако је представа пуна хумора, има и емотивну страну, смех се често меша са тугом, па је публика истодобно уживала у комичним сценама, али и размишљала о озбиљним животним питањима. Тако је публика још једном схватила да се љубав често показује кроз стрпљење, бригу и жртву за другу особу, чак и када је

то тешко, као и да се иза свакодневних свађа и смешних ситуација крију дубока приврженост и међусобна подршка.

Маја МИЛАНОВИЋ

УЧЕНИЦИ ВУКОВАРСКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ НИКОЛЕ АНДРИЋА ДИРЉИВИМ ИГРОКАЗОМ ОЖИВЕЛИ ЖИВОТ ПЕСНИКА КОЈИ ЈЕ НАЈВИШЕ ВОЛЕО СВОЈ ГРАД

књижевника, већ и као човека снажних емоција, чији су живот обележили љубав, туга, чежња и неизмерна приврженост родном Мостару. Публика је имала прилику да прати песников животни пут - од детињства у мостарском Бранковцу, преко неостварене љубави према Анки Томлиновић, па све до настанка чувене „Емине“. Посебан утисак оставила је идеја да се кроз лик наратора и стихове покаже како песници заправо никада не одлазе. Док год се њихове песме читају и певају, њихова реч наставља да живи међу људима. Управо ту поруку ученици су успели да пренесу публици на једноставан, али веома упечатљив начин.

ШАНТИЋЕВ МОСТАР У ВУКОВАРУ

Српски културни центар у Вуковару недавно је на тренутак постало место са којег је публика могла да угледа Мостар. Ученици Основне школе Николе Андрића приредили су публици несвакидашње путовање кроз живот и стваралаштво Алексе Шантића. Емотивним игроказом „Шантић и његов Мостар“, који

је осмислио професор историје **Зоран Јакшић**, млади извођачи оживели су успомену на једног од највећих песника ових простора и град који је заувек остао његова највећа инспирација.

Кроз пажљиво одабране дијалоге, монологе и поетске сегменте, ученици су приказали Шантића, не само као

Како истичу из школе, циљ програма био је да се младима приближи време у којем је стварао Алекса Шантић, али и да се покаже како су Мостар и његови људи вековима били место сусрета различитих култура, обичаја и идентитета.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

ЧЛАНОВИ ПАЧЕТИНСКОГ КУД-а „БРАНКО РАДИЧЕВИЋ” ПРЕДСТАВОМ „НАИВЧИНА” РЕДИТЕЉКЕ ЈЕЛИЦЕ БРЕСТОВАЦ 6. ЈУНА ОТВОРИЛИ 23. ФЕСТИВАЛ ГЛУМЕ - МЕСДАМ

Премда је реч о малој средини и заједници, од занимљивих културних активности и манифестација у Пачетину се не одустаје. Чланови КУД-а Бранко Радичевић више од две деценије улажу драгоцену време, своје ресурсе као и велики таленат за глуму, како би допринели културном животу заједнице. Своје представе најчешће темеље на делима најпознатијих српских сатиричара и комедиографа - Јована Стерије Поповића, Бранислава Нушића и Стевана Сремца, чија дела кроз хумор, сатиру и критику друштва представљају непресушан извор инспирације за аматерско позоришно стваралаштво.

Овогодишњој манифестацији свој огроман допринос дала је редитељка **Јелица Брестовац** из Шида која је академију завршила у класи код Мире Бањац и која се овим послом бави више од 30 година. Њена представа „Наивчина”, премијерно је изведена у Пачетину. Инспирисана Стеријиним књижевним делом Лажа и паралажа, редитељка је користећи текст **Цвјетина Аниччића** креирала хумористичну представу која говори о људској похлепи, лакомости и наивности.

- Моја почетна идеја је да ово буде комедија, па домаћа комедија. Лажа и паралажа нам је ту некако помогла као нека почетна каписла, али смо се касније ипак одлучили да не радимо комплетну драматургију, него да Цвјетин напише текст који има везе са том темом али са другачијом причом. Пребацили смо се на савремено време, али видећемо по костимима и деловима сценографије да је то епоха, што наглашава да су исте људске слабости увек присутне. Иако имам иза себе каријеру дугу 30 година, мени је ово јако узбудљиво јер први пут представу гледам у улози режисера. Веома је инспиративно, нарочито што у овој глумачкој екипи постоји велика генерацијска разлика. Имамо овде изузетно младе људе, што ми је било чудно јер имају сви доста зрео став. Њихова та зрела експресија ме позитивно изненадила - рекла је редитељка Јелица Брестовац.

Пачетински глумачки тим је ову представу

МЕСЕЦ АМАТЕРСКОГ ПОЗОРИШТА У ПАЧЕТИНУ

са редитељком почео да увежбава почетком године, али како то савремено доба диктира, због свих приватних обавеза које глумци имају, морали су током рада и некада одгађати пробе. То је само део њихових изазова са којим се сусрећу од 1999. године, али од позоришта у Пачетину не одустају.

- Ову манифестацију одржавамо највише због наше публике. Месдам је ипак специфичан догађај. Публика на нашим просторима често има прилику да гледа фолклорна извођења а много мање представе. Једини смо ми овде који се бавимо глумом. Није лако опстати, али сам захвалан свима који нас подржавају свих ових година. Борба је велика. Већином се базирамо на комедијама, јер имамо такву публику. Овај пут смо се базирали на шаљиву причу у којој ја представљам лаковерног човека који пристаје да свој поштено зарађени новац подели са једним преварантом - рекао је председник пачетинског КУД-а и пододбора СКД-а Просвјета **Петар Мусић**.

Млади чланови дају заиста велики допринос овом фестивалу. Глума је ту за њих, а и они за њу. Страст и љубав према позоришним даскама и светлима се тако умножава све више, а то је и велики разлог због којег неки од њих планирају да се овом

уметношћу баве цео живот.

- Ја играм Алексу, младог преваранта који је сиромашан и којем је доста сиромаштва, због чега смишља план како би се обогатио. Уназад десет година глумим и оно што ме привлачи глуми су позитивни коментари и смех публике. Увек ми је пуно срце кад чујем да су људи задовољни. У зависности од тематике учимо или о наивности, похлепи или пак зависти. Волим да гледам домаће серије и уживам у њима, а велики сам фан Јелисавете Сабљић, тако да би јако волео када бих једног дана имао прилику да чујем њену критику о мојој глумачкој интерпретацији - изјавио је **Давид Крмар**.

Фестивал који временски заузима све викенде до 21. јуна, предвиђа тако бројне представе у извођењу различитих глумачких аматерских друштава из Хрватске и региона. У најави је још много лепих, комичних и поучних програмских садржаја којима ће се представити глумци аматери из Жупање, Карађорђева, Бања Луке, Шида, Вршца и Вараждина.

Заслужни за целокупну организацију манифестације од почетка њеног одржавања су чланови споменутог КУДА-а и месног пододбора СКД Просвјета.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

ОТВОРЕНА ИЗЛОЖБА „НАРОДНЕ НОШЊЕ СРБА“ У ОРГАНИЗАЦИЈИ УДРУЖЕЊА „БОРЂЕ ОЦИЋ“

БОГАТ ПРОГРАМ НА ОТВАРАЊУ ИЗЛОЖБЕ О НАРОДНИМ НОШЊАМА

фото: Стефан Бугарски

Чалошевић и Мартине Борић. Након тога, **Драган Мркшић**, уметнички директор СКУД-а „Јован Јовановић Змај“ из Бијелог Брда, на моделима чланова оба СКУД-а, приказао је ношњу Источне Славоније. До делова ношње и реконструкције Мркшић је дошао личним истраживањем, те је сам и реконструисао њихов комплетан изглед. Програм је закључио и изложбу отворио **Иван Пешукић**, који је, заједно са **Миланом Даутовићем**, стигао у Даљ у име представника пројектног тима.

По разгледању изложбе, уприличена је радионица, прва у низу активности пројекта „Збирковање: сећање у предметима - баштина Срба из Даља“ што је спроводи ово удружење. Водитељ радионице Драган Мркшић едуковао је полазнике о овом материјалном и нематеријалном наслеђу

Срба с подручја Источне Славоније. На тај начин учињен је још један значајан корак у дуготрајном процесу стварања завичајне збирке Дома Оцић - традиционалних употребних предмета, текстилне баштине, али и књижне грађе, која сведочи о вишедеценијском трајању Срба на овом простору. Ауторка ове збирке у настајању, **Дејана Оцић**, подстакнута је словима из романа свог оца „Ердабовска збирка“, док су јој реалне темеље оставили преци, у виду оруђа, текстилних предмета те грађевинских делова који се у Дому Оцића и данас чувају.

- Комшије и мештани препознају важност сећања, па и сами доприносе том историјском континуитету, поклањајући Удружењу своје старине, али подржавајући и на друге начине.

Ову изложбу суфинансирало је Министарство културе Републике Србије, док је Српско народно веће, уз финансијску подршку Канцеларије за људска права и права националних мањина РХ, подршка и партнер на пројекту „Збирковање“ - истакла је председница овог даљског удружења Дејана Оцић која је нагласила да је изложба била отворена до 28. маја.

Срђан СЕКУЛИЋ

У даљском Дому Оцића, у Галерији „Олајница“, публици је представљена изложба „Народне ношње Срба“, као резултат пројекта истраживања, снимања и фотографисања сачуваних примерака народне ношње из различитих крајева бивше Југославије где су живели или и данас живе Срби.

Група аутора сабрала је примерке српске традиционалне баштине ове врсте из приватних колекција збирки и музеја. Поводом отварања изложбе, у организацији Удружења „Борђе Оцић“, уприличен је веома добро осмишљен програм.

Најпре су чланови групе средњег узраста СКУД-а „Бранко Радичевић“, игром и песмом, извели нумеру „Лала из Баната“, коју је кореографски осмислила **Ђурђица Кикановић**, дугогодишња водитељка три различите групе овог друштва, уз подршку руководства, **Наталије**

фото: Стефан Бугарски

ПРЕДСТАВЉЕНА НОВА КЊИГА БОРИВОЈА ЧАЛИЋА ИЗ ЕДИЦИЈЕ СРПСКОГ ДОМА „СТАРИ ВУКОВАР - ЉУДИ, МЕСТА, ДОГАЂАЈИ...” КОЈА ГОВОРИ О ВУКОВАРСКОМ КРОЈАЧУ, СЛИКАРУ И ЕТНОГРАФУ НИКОЛИ АРСЕНОВИЋУ

Вуковарски историчар и публициста **Боривој Чалић** представио је 20. маја своју нову, трећу публикацију из едиције „Стари Вуковар - људи, места, догађаји...” коју је покренула Установа у култури Српски дом. Као и претходне две и ова је настала на основу ауторових предавања у Српском дому о знаменитим Вуковарцима. Сада је на ред дошао Никола Арсенивић о коме се данас мало зна, а који због свог преданог рада на прикупљању етнолошке грађе о Србима са јужнословенског простора заслужује да буде забележен и на овакав начин. Управо то и јесте главни циљ покретања ове едиције.

- Никола Арсенивић рођен је у селу Вера 1821. године, кројачки занат је изучио највероватније у Осијеку, док је године науковања провео у Европи. Верује се да је стигао чак и до Париза, а свакако је био у Немачкој и Аустрији. У Вуковару је око 1850. отворио, данас би то тако рекли, један кројачки салон у којем је радило чак осам запослених. То је била једна мануфактурна радња у којој је шивана одећа за све слојеве становништва - од сељачке, преко свештеничке и војничке па до грађанске. Неки унутрашњи порив навео је Арсенивића да путује по јужнословенском простору и он је негде 1866. напустио Вуковар, путовао следећих 20 година и путем сликао народне ношње и орнаменте који се на њима налазе. Било је то време када мануфактурна производња одеће полако продира у моду

ШТО ЈЕ ВУК БИО У КЊИЖЕВНОСТИ, АРСЕНОВИЋ ЈЕ БИО У ЕТНОГРАФИЈИ

и одевање и то народно се већ полако губило и запостављало и он је дошао на мисао да ликовно документује народне ношње Срба са тог простора - објашњава Чалић.

На свом путу Арсенивић је сликао аквареле и на њима бележио податке одакле је поједина ношња, је ли она за младе или за старе и дошао је на идеју да се оснује занатска школа. У ту сврху написао је и једну књижицу у којој је изнео цео програм школе за кројење.

- Израдио је чак и нормативну основу, написао статут, решио питање управљања, финансирања па чак и урадио наставни план и програм. Покушавао је са оснивањем школе у више места, али је, највише због одбијања тадашњих власти, његова иницијатива пропала. Ипак, он је у тој својој књизи оставио једну социолошку студију о стању занатства свог времена. Он је заправо материјално пропао, покушавао је да своју збирку прода на разним странама, али је добијао одбијенице и из Загреба, и из Аустрије и Пеште и на крају је ту збирку откупила српска влада за потребе Етнографског одељења Народног музеја у Београду. Данас је његова збирка део најстаријег фонда тог музеја иако, нажалост, није сачувана у целини што се десило из разних разлога. Поједини сликари су, на пример, позајмљивали његове радове да би на своје слике с историјском тематиком верно пренели мотиве народних ношњи, а онда их не би вратили - наводи Чалић.

Никола Арсенивић је након можданог удара умро у Београду 1887. у болници међу сиротињом и данас му се не зна за гроб. Као личност, Арсенивић је био испред свог времена и посматран кроз призму доба у ком је живео, истакао је Чалић, а могло би се рећи да је у ликовном смислу био пандан Вуку Караџићу у књижевности, јер је Вук сакупио народне

умотворине, а он етнографску грађу.

Српски дом планира да настави са овом едицијом и да током године издаје по две овакве књиге.

- У другом полугодишту планирамо да објавимо књигу о Хугу Клајну што ће се на неки начин поклопити и са петим Клајн филм фестивалом. Тако да ће сви они који га буду посетили, а и сви који би на неки други начин учествовали у њему, ту пре свега мислим на децу из школа, моћи да сазнају ко је заправо био Хуго Клајн. Када је реч о Николи Арсенивићу мислим да је он био претеча наше етнографије и иза себе је оставио велику збирку акварела из крајева које је пропутовао и где је сликао и бележио и мислим да с поносом можемо рећи да смо у нашем граду имали таквог човека - истакао је директор Српског дома **Небојша Видовић**.

Публикација је богато илустрована, а аутор и издавач захвални су Етнографском музеју у Београду на дозволи за објављивање илустрација из Збирке Николе Арсенивића. Као и претходна издања из овог серијала и ово је финансирано средствима Уреда за људска права и права националних мањина РХ и Српског народног већа из Загреба.

Славко БУБАЛО

„БАНОВЦИ КРОЗ ВЕКОВЕ” НАСЛОВ ЈЕ КЊИГЕ СЛОБОДАНА ТОМИЋА, КОЈА ГОВОРИ О ИСТОРИЈИ НАСТАНКА И О ЖИВОТУ У ОВОМ СРЕМСКОМ МЕСТУ, ПРОМОВИСАНЕ У СРПСКОМ КУЛТУРНОМ ЦЕНТРУ ВУКОВАР

КЊИГОМ ОДУЖИО ДУГ ПРЕМА ЗАВИЧАЈУ

Књига Слободана Томића „Бановци кроз векове” настала је након ауторовог дугогодишњег истраживања дугог скоро 12 година. Пишући о Бановцима ауторова намера била је да сакупи што више архивске грађе и докумената како би се на неки начин одужио свом завичају. Истражујући ову тему сусрео се са низом проблема.

- Дуго сам радио на истраживању података, али архивске грађе је било јако мало. Трагање за документима водило ме до Беча, Будимпеште, Загреба, Осиека, Вуковара, Винковаца до Новог Сада, Архива Војводине, Матице српске и да више не набрајам, али грађе је било јако мало или је можда боље да кажем скоро ништа. То је за сваког истраживача велики проблем тако да сам причу морао да градим на основу казивања људи који су о историји Бановаца знали више од мене. Књига обухвата период од око 300 година, негде од 1730. мада се сви хватају за 1732. годину када је у Архиву СПЦ у Карловцима објављен први податак о неким Новим Бановцима. Међутим, истраживање је показало и доказало да тада није било ни Старих ни Нових Бановаца него само Бановаца - напомиње Томић.

Трагајући за подацима аутор се уверио колико је тешко истраживати локалну историју и колико је напора и труда потребно уложити

како би се испричала прича о било ком селу, јер се све велике приче углавном врте и око већих места. Грађе је било мало и у локалној штампи, али је зато било књига које су иза себе оставили Немци који су живели на том подручју.

- Сем што има јако мало докумената не постоји ни сарадничка мрежа јер људи који нешто знају умиру. Имао сам среће па сам забележио разговоре са мојим теткама Милицом и Олгом које су ми много тога рекле и потврдиле. Бановци су једно старо српско насеље, али у њега су се 1860. населили и Немци када је Марија Терезија омогућила насељавање католика у Срем. Захваљујући њима о Бановцима су на немачком објављена три хајматбуха, односно књиге о завичају, и једна на енглеском. Када су Немци истерани из Југославије једни су кренули пут Америке, а већина њих у Аустрију и Немачку - објашњава Томић.

Томићева књига је, како је сам рекао, сведочанство о људима који су стварали своје домове, неговали обичаје, градили цркве и школе, радили на својим имањима и који су за собом остављали и данас

видљиве у сећањима њихових потомака. На њеним страницама сачуване су приче о Србима, подунавским Швабама и свим другим становницима Бановаца који су током генерација делили исти простор. Иако је уложио много труда у ову књигу аутор сматра да њоме ипак није одужио дуг према завичају.

- Не знам како се дуг према завичају враћа. Ипак срећан сам да сам ову књигу објавио јер мислим да је то својеврсан споменик овом селу. Завичај је нешто велико, то је велика реч и од оних који му припадају очекује велика дела - закључио је Томић.

Данас се на месту на ком је некада било једно насеље налазе два. Најпре су се звали Стари и Нови Бановци, а од 1916. године Нови Бановци су постали Шидски јер су припадали шидском срезу, а Стари Бановци су преименовани у Винковачке Бановце како се и данас зову, док су Шидски изгубили тај придев и данас су само Бановци.

Књига има 16 поглавља на укупно 400 страница, а њени издавачи су Библиотека у Шиду и Заједничко веће општина Вуковар којима је аутор захвалан на помоћи. Слободан Томић је рођен у Шидским Бановцима, а данас живи у Београду. **Славко БУБАЛО**

Промоцију је увеличао проф. Ненад Савић песмама из завичаја

ЗАВЕТНИ ДАН ПРОСЛАВЉА СЕ У ВЕЋИНИ МЕСТА У КОЈИМА СРБИ ЖИВЕ НА ПОДРУЧЈУ ИСТОЧНЕ СЛАВОНИЈЕ, БАРАЊЕ И ЗАПАДНОГ СРЕМА

ПРЕДАЧКИ ЗАВЕТ БОГУ

спасење од Господа - истакао је боровски парох протонамесник **Драган Сердар**.

Суштина прославе заветног дана је Литургија након које свештенство и верници обично одлазе у тзв. литију на поља или у нашим крајевима названу литију на жита.

- После одслужене свете Литургије свештеници са народом чине литијски ход у којем се носе

Часни крст, Свето јеванђеље, црквени барјаци, свете иконе и одлази се у поље, њиву или виноград где се служи молебан. Намера овог заједничког богослужења је призивање благодати Духа Светога ради заштите људи, домаћих животиња и плодова земље. На крају молебана свештеник освећеном водом кропи њиве и плодове на њима као и окупљени народ, призивајући благослов Господњи на све присутне и на сву творевину. Овај празник представља израз хришћанске љубави и саборности, покајања и праштања, молитва да сви постанемо једно у Христу. Након Свете Литургије и молитвених обреда, верници настављају славље за заједничком трпезом - објашњава отац Драган Сердар.

ЗАВЕТНИ ДАН У ПРАКСИ

Узрок многобројних завета је обично нека непогода која је својевремено задесила одређену средину. Негде је то било катастрофално невреме, негде страдање у рату или појава одређене болести. Како се такве непогоде не би никада поновиле људи су се заветовали на одређен празник.

Тако данас имамо још увек жива празновања заветног дана у Борову, Боботи, Габошу, Пачетину, Белом Манастиру, Борову насељу, Острову, Болману и другим местима.

- Заветни дан у Борову је

празник посвећен Светим царевима Константину и Јелени и увек се прославља 3. јуна, када су ови светитељи уписани у црквеном календару. По предању, наши преци су се на овај дан у молитвама обраћали Господу и славили свето име његово те благодарили на милосрђу Господњем за сва добијена добротинства. Ми, данашњи хришћани у Борову, настављамо ову дивну традицију и желимо да је пренесемо будућим нараштајима - напомиње боровски парох.

У Пачетину се као заветни дан прослављају Свети апостоли Карп и Алфеј који се празнују 8. јуна. Претпоставља се да се овај празник молитвено прославља више од 150 година, а узрок завета је невреме које је похарало целокупну летину. Први писани траг о прослави заветног дана у овом месту је из 1900. године из којег се може видети како се овај празник прослављао: „Да се свечаним начином завјетни дан тј. Свети апостол Карпо, прослави код овдашње свете цркве уз пуцање можара, да се умоли опћинско поглаварство за опрост од трошарине на вино и да се својим путем опет извести оружничка постаја и умоли за оружничку асистенцију”. Тога дана мештани не раде ништа поготово не у пољу и могло би се рећи да је у овом месту заветни дан прави мали народни сабор.

Врло често с тим у вези црква и народ су постављали заветне крстове па тако и данас можемо срести у различитим насељима многобројне крстове који се обично налазе на периферији насеља или у одређеном делу атара. Управо код тих крстова врши се литија на жита обично о заветном дану.

Срђан СЕКУЛИЋ

У српском православном народу постоје бројни завети, а свакако је међу њима најпознатији и широко распрострањен косовски завет. Тај и слични завети преносе се с колена на колена и они су својеврсни аманет предака, уско везан за веру, али и са израженом дозом националног карактера.

На тај начин у бројним крајевима где живи српски народ постоје заветни дани који су везани за одређено место када су се становници заветовали да ће тај дан свечано литургијски прослављати у својој цркви.

Ти предачки завети који су у многобројним местима настали пре више од једног века и који представљају духовни аманет који се преноси с колена на колена, живи су и у нашем времену. У неким местима имају такав карактер да се празнују готово идентично као и у најраније време настанка завета.

- Заветни дан је догађај Цркве у којем се верни народ, предвођен свештенством, саборно моли и упућује благодарење Господу за сва добијена добротинства. Заветни дан као црквено - народна слава којом цело једно место прославља свог небеског заштитника и светитеља, увек започиње литургијским сабрањем у светом храму.

Овај празник потиче од духовног завета који су преци дали Богу из захвалности или због неких искушења која су их задесила попут суше или болести или неке друге елементарне непогоде - поплаве, туче, пожара и сл. Народ је у тим тренуцима вапајем и заједничком молитвом тражио

У САЛИ СРПСКОГ КУЛТУРНОГ ЦЕНТРА У ВУКОВАРУ ОД 5. ДО 7. ЈУНА ПРИКАЗАНИ ФИЛМСКИ КЛАСИЦИ

ОДРЖАНИ ПРВИ ДАНИ СРПСКОГ ФИЛМА

По први пут у Вуковару одржани су „Дани српског филма“, манифестација која је током три вечери, од 5. до 7. јуна љубитељима ове врсте уметности представила нека од најзначајнијих остварења српске и југословенске кинематографије. У организацији Одбора за културу и спорт Заједничког већа општина Вуковар, публика је имала прилику да погледа филмове „Доротеј“, „Скупљачи перја“ и „И Бог створи кафанску певачицу“, остварења која су оставила дубок траг у филмској уметности и културном наслеђу ових простора.

- Хтели смо са овом манифестацијом да промовишемо квалитетну српску кинематографију која је позната и на светској сцени. Жеља нам је да ова манифестација постане традиционална и да на тај начин у будућности доводимо познате режисере, продуценте и глумце српске кинематографије који ће моћи представити вуковарској публици своје будуће пројекте и филмска остварења. Ова три филма су изабрана са циљем да што опширније прикажемо радње и тематику које обрађује наша кинематографија. Филм „Доротеј“ прати радњу смештену у средњовековну Србију, где је главни

лик монах Доротеј који је уједно и лекар, те његово знање и вештине постају непроцењиве за време и место у којем живи. Филм „Скупљачи перја“ приказује живот ромске заједнице, с којом је наш народ кроз историју уско повезан, што се види кроз наше песме, нашу књижевност и целокупну нашу уметност. Филм „И Бог створи кафанску певачицу“ прати радњу која добро осликава весело и хедонистички карактер нашег народа. Српска кинематографија има дугу традицију, те је кроз историју изнедрила безброј класика којима се можемо поносити. Ових дана, тачније 6. јуна, се у Србији обележава 130 година од прве филмске пројекције у Србији, али и на Балкану, што додатно даје на важности оваквој манифестацији - рекао је председник Одбора за културу и спорт ЗВО-а **Сретен Шодоловац**.

Организатори такође истичу да циљ манифестације није био само приказивање филмских класика, већ и приближавање богате традиције српске кинематографије вуковарској публици. Како наводе, избор филмова пажљиво је осмишљен како би обухватио различите теме, историјске периоде и друштвене слојеве које српски филм обрађује.

- Овакви класици публику увек могу потакнути на размишљање, подсетити на живот у прошлости, дати им нове идеје у пољу уметности или инспирацију за нова остварења, али и уз познате класике се публика може опустити и забавити. Из ових разлога важно је приказивање класика. Радње које прате ови филмови су увек актуелне и ванвременске, јер говоре о људском карактеру, о љубави, мржњи, о срећи и о туги. Ликови се сусрећу са проблемима који су увек присутни и због тога се гледаоц може лако поистоветити с њима. Кроз ликове и њихове поступке, публика најбоље може видети како се човек треба тј. не треба носити са одређеним животним ситуацијама и проблемима - закључује Шодоловац.

Током три вечери сала Српског културног центра била је место сусрета љубитеља филма, културе и заједничког сећања на нека од најзначајнијих остварења домаће кинематографије, управо зато организатори верују да су „Дани српског филма“ добили добар темељ за наставак и развој у годинама које долазе, а посебно се захваљују Центар филму и Авала Студиосу на уступљеним филмовима. **Маја МИЛАНОВИЋ**

ОДРЖАН ПРВИ ФУДБАЛСКИ ТУРНИР СЛОВЕНСКИХ МАЊИНА

СЛОВЕНЦИ ЗА ГОЛ БОЉИ ОД СРБА

фото: СРДС

Првог викенда јуна у Пули је одигран једнодневни фудбалски турнир на којем су играли Словенци из Италије, Бугари из Румуније и домаћини Срби из Хрватске.

Турнир под називом „Иван Будинчевић” одржан је у организацији Спортског рекреативног друштва Срба у Хрватској на стадиону Валкане у Пули.

У првој утакмици турнира Словенци су победили Бугаре високим резултатом 9:1, у другој утакмици није било победника с обзиром да су Срби и Словенци одиграли нерешено 3:3, да би у трећем сусрети Срби

савладали Бугаре са 8:0. иако са идентичном гол разликом Срба и Словенаца одлуком организатора пехар победника турнира припао је Словенцима из Италије због постигнутог гола више.

- На овом турниру највише сам задовољан са игром поготово што је био присутан велики број нових играча тако да ћу имати слатке муке за ново окупљање на јесен. Обе утакмице одиграли смо фантастично и пружена је прилика свим играчима који су били са нама, а на овај турнир путовало је њих 19 из различитих клубова - истакао је тренер српске екипе

Никола Гагулић.

На турниру је био присутан и потпредседник ФУЕН-а (Федерална унија европских националних мањина) Харалд Стаудер који је том приликом одржао и презентацију надолазеће Европеаде која ће бити одржана 2028. године у Италији када ће њени домаћини бити Словенци из Италије.

- Овај турнир више је од фудбалског сусрета. Као и Европеада коју организује ФУЕН, овај турнир словенских националних мањина прилика је за културну размену и промоцију фер плеја,

поштовања, толеранције и међународног разумевања. Он показује како националне мањине кроз спорт негују свој идентитет и сарадњу с другим европским народима, што га чини малим фестивалом европских вредности - рекао је Стаудер.

Турнир је добио име по Ивану Будинчевићу из Суботице који је својевремено водио репрезентацију Хрвата из Србије. Као такав сарађивао је и остварио пријатељске везе са Спортским рекреативним друштвом Срба у Хрватској и уопште са фудбалском репрезентацијом Срба из Хрватске. **С.С.**

фото: СРДС

ПОЧЕТНИЦИ БОРОВСКЕ СЛОГЕ ПРВАЦИ ЛИГЕ

УСПЕХ ЗА БУДУЋНОСТ

Једна од најмлађих селекција Фудбалског клуба „Слога“ из Борова освојила је прво место у лигашком такмичењу.

Ради се о селекцији почетника која се такмичи у оквиру омладинских лига Фудбалског центра Вуковар. У сезони 2025/26. у оквиру поменути лиге такмичило се 15 клубова, а играчи Слоге на крају су имали најбољи скор и са остварене 23 победе, два ремија и само једним поразом сакупили 71 бод и освојили прву позицију. Једини конкурент Боровцима био је трпињски Синђелић, тако да је у последњем колу на домаћем терену била неопходна победа против Кроације из Богдановаца. Победа је дошла и то убедљиво, резултатом 5:0, тријумфално као потврда добре игре током целе сезоне и на крају овера титуле.

- Искрен да будем нисам ово очекивао. Знао сам од почетка да у тој деци постоји одређени потенцијал и квалитет, али лига је доста јака што су и у самом савезу потврдили. Нама је било битно да задржимо континуитет кроз цело то време, а оно што ми је давало веру да би до овога могло да дође то је што су били редовни на тренинзима јер је њихова присутност на тренинзима била преко 90 одсто што је фасцинантно - истакао је тренер Слогиних почетника **Бранимир Гајић**.

Право наступа у овој категорији имали су играчи рођени 2015. и 2016. године, али

по пропозицијама могла су наступити и четири играча 2014. годишта с тим да су само двојица могли да буду на терену у исто време.

- Ми смо имали само двојицу старијих, а на располагању сам имао двадесетак играча. Са њима сам радио непуних годину и по дана. Већина ових играча, односно они рођени 2015. године, прелази у категорију млађих пионира - наглашава Гајић.

Поред водећег двојца Слоге и Синђелића у овој лиги су се такмичили и Вутекс Слога Вуковар, Митница Вуковар, Ловас, Вуковар 1991, Фурушкогорац Илок, Кроација Богдановци, Русин Миклушевци, Борац Бобота, Хајдук Товарник, Раднички Вуковар, Сремац Илача, Бршадин и Негославци.

У ПЛАНУ ШКОЛА ФУДБАЛА

Боровска Слога поред почетника има још три категорије у омладинским селекцијама. То су старији и млађи пионири као и они најмлађи играчи, а то су предпочетници. Такође, постоји још једна група, а то су они најмлађи који тренирају, али се још увек не такмиче, односно биће активирани вероватно од следеће сезоне. С обзиром на овакво стање у клубу се размишља и о оснивању школе фудбала.

- То је свакако план, потребно је да се

само папиролошки реализује. Да ли ће то бити сад или ћемо још мало да сачекамо у овом моменту не могу да дам конкретан одговор, али свакако се ради на томе с обзиром да имамо све потребне услове - каже Слогин тренер.

Да успех свакако не долази сам по себи доказ је и овај резултат младих фудбалера боровске Слоге. Поред вредног и озбиљног рада и залагања на терену како играча тако и њиховог тренера, неопходна је и подршка свих, од клуба до родитеља.

- Захвалио бих се људима у клубу који су заиста препознали да је рад са млађим категоријама будућност фудбала поготово на нашим теренима где је људи све мање. Уколико не приступимо озбиљно томе клубови ће имати проблема са сениорским такмичењима у наредним годинама. Ја имам ту привилегију да сам у средини у којој су људи који воде клуб препустили мени да водим све то, а са друге стране родитељи су огромна подршка јер се без њих ово не би могло одрадити. На крају, деца су та која су све ово прихватила, долазе на тренинге и труде се на терену и све је ово вредело када видиш осмех на њиховим лицима. Зато позивам и све друге да нам се прикључе и да се са нама друже и играју - закључио је Гајић.

Како и доликује додела пехара и прослава титуле организована је на стадиону у друштву родитеља, навијача те Слогиних првотимаца који ће једног дана заменити дресове управо са овим младим играчима.

Срђан СЕКУЛИЋ

ИМПРЕСУМ

ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА - ВУКОВАР
ИЗВОР

Број: 399

Бесплатно издање

ГОДИНА XX

Вуковар, 10. јун 2026.

Издавач:

Заједничко веће општина, Вуковар

За издавача:

Дејан Дракулић, председник ЗВО-а

Главни уредник:

Јадранка Јаћимовић

Редакција:

Вуковар:

Славко Бубало, Срђан Секулић, Маја Милановић,

Мирјана Цветковић;

Книн:

Васка Радловић

Фотографија: Редакција

Графичка припрема:

Марко Кртинић

Штампа:

Глас Славоније д.д. Осиек

Улица Хрватске Републике 20

Адреса редакције:

Еугена Кватерника 1, Вуковар

Тел: 032/416-667

Факс: 032/422-755

Имејл: mediji@zvo.hr

Веб: www.zvo.hr

Излази сваких 14 дана

Тираж: 7000

Насловна страна: **КРАЉИЦЕ
НЕМАТЕРИЈАЛНА КУЛТУРНА БАШТИНА
СРБА**

Лист суфинансирају:

Савет за националне мањине Владе

Републике Хрватске

ВЕЛИКАНИ СРПСКОГ СПОРТА (19)

ДУШАН ДАЧИЋ

Када се у круговима борилачких вештина помене име професора Душана Дачића, прва асоцијација је карате борба, а онда и његов дубоки интелектуални приступ спорту који је применио на овим просторима. Од дечака који је журио за паком на леду и фудбалском лоптом у пионирским погонима новосадске Војводине, Дачић је израстао у синоним за југословенски, српски па и европски карате.

Рођен је 30. маја 1955. године у Новом Саду у ком је завршио основну и средњу школу, дипломирао на Грађевинском факултету, а касније и магистрирао на Факултету за физичку културу. У главном војвођанском граду започео је и своју карате каријеру, данас би рекли прилично касно, у својој петнаестој години. Међутим, треба имати у виду да је у то време карате био углавном студентски спорт. Први тренери били су му тадашњи пионери ове вештине, браћа Илија и Владимир Јорга. Невероватан таленат и радна етика брзо су га довеле до националног тима СФР Југославије. Већ 1974. године постао је њен најмлађи репрезентативац и њен грб је с поносом носио више од једне деценије, све до 1985. године. За то време, Дачић је у своју ризницу унео 17 титула државног првака, 4 златне, 5 сребрних и 7 бронзаних медаља са Европских првенстава, уз чак 12 златних одличја на Европским куповима.

Врхунац његове такмичарске каријере догодио се у немачком Бремену 1980. године на Светском првенству. У време када су се карате борбе водиле без данашње заштитне опреме и у апсолутној категорији у којој тежина бораца није играла улогу већ само вештина и срце - Дачић је рушио светске великани и постао вицешампион света. У полуфиналу је победио енглеског репрезентативца Франка Бренана и изгубио тек у финалу од чувеног Јапнца Тошихира Морија. За овај историјски успех добио је престижну Спартакову награду СОФК Војводине.

Као магистар спортских наука, Дачић је схватио да традиционални јапански методи морају имати подршку савремене спортске медицине. Своју прву стручну књигу, под називом „Физичка припрема каратиста”, посветио је управо научном развоју снаге, брзине и експлозивности, што је тада била револуција на Балкану. Жеља за усавршавањем одвела га је преко океана. Крајем осамдесетих година отишао је у Сједињене Америчке Државе, где је радио у клубу „Midaro Karate International” и постао предавач на престижном Лонгајланд Универзитету у Њујорку, сарађујући са водећим светским стручњацима. Из те сарадње 1989. настало је и капитално међународно издање „Modern Karate: Scientific Approach to Conditioning and Training”.

По повратку у отаџбину 1995. године, преузео је вођење репрезентације СР Југославије као савезни селектор. Под његовом водством, национални тим је до 1998. године освојио рекордних 26 медаља (7 златних, 3 сребрне и 16 бронзаних). Истовремено је у Новом Саду основао свој клуб „YU Karate Do”, који и данас успешно ради.

Паралелно са тренинзима, Дачић је оставио и неизбрисив писани траг. Његови уџбеници „Карате: Пут до црног појаса” (први и други део) и „Велики илустровани речник борилачких вештина” постали су незаобилазна карате литература. Да је реч о човеку широких видика, говори и чињеница да је у плодном уметничком тренутку објавио чак и збирку поезије „Какво је то море без олуја”.

Данас је председник и селектор Карате уније Србије (КУС) и наставља активно да преноси знање. **С.Б.**

ВЕЋЕ СРПСКЕ НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ ВУКОВАРСКО-СРЕМСКЕ ЖУПАНИЈЕ ОРГАНИЗОВАЛО ЈЕ ДЕЧИЈУ ОЛИМПИЈАДУ

ПЕТ ДИСЦИПЛИНА ЗА НАЈМЛАЂЕ СПОРТИСТЕ

Дечија олимпијада традиционално је и ове године одржана у организацији Већа српске националне мањине Вуковарско-сремске жупаније.

Домаћин поменутог програма овај пут били су Општина Маркушица и Дечији вртић из Маркушице док је манифестација одржана на стадиону Фудбалског клуба „Сремац“.

- Као што је познато ми сваке године мењамо дестинацију на којој се одржава олимпијада, односно сваке године је неки други вртић домаћин овог нашег такмичења. Могу да кажем да смо поносни на два пројекта која реализује наше мањинско веће, а то је управо Дечија олимпијада намењена деци предшколског узраста као и пројекат „Деца песници рода свога“ намењен ученицима основних школа у којима се настава одвија на српском језику и ћириличном писму - нагласио је председник ВСНМ ВСЖ **Светислав Микеревић**.

Била је ово шеснаеста по реду Дечија олимпијада на којој је учествовало двестотинак малишана из пет вртића који делују у Вуковару, Боботи, Борову, Негославцима и Маркушици.

Домаћин овогодишње олимпијаде Дечији вртић из Маркушице активан је од 2021. године и има две групе које у овом моменту похађа 36 малишана.

- Од тог броја имамо укупно 13

предшколаца који уједно и учествују на данашњој олимпијади. Послужило нас је данас и време тако да нам је олакшало саму организацију и надам се да ће деца уживати у данашњем програму. Такође, морам да истакнем да ми је драго што смо добили прилику да будемо домаћини на овој Дечијој олимпијади. Деца ће се данас такмичити у пет дисциплина, а то су трчање, штафета, скок у даљ, бацање лопте и граничари - истакла је директорка Дечијег вртића из Маркушице **Бранкица Петковић**.

БЕСПЛАТАН ВРТИЋ

Оснивач овог вртића је локална самоуправа, односно Општина Маркушица која као таква издваја потребна средства за његов несметани рад и функционисање.

- Лепо је што се поново окупио већи број деце и припала нам је част да ми ове године будемо домаћини. Наш вртић у Маркушици делује пет година, а прошле године је проширен средствима Министарства образовања па смо добили могућност за отварање још једне групе у којој су они најмањи полазници. Такође, прошле године донели смо одлуку да вртић буде бесплатан за све

родитеље тако да су капацитети попуњени, а ако буде потребе радићемо на томе да их проширимо. Успели смо и у томе да обезбедимо довољан број запослених што је својевремено био проблем да их скупимо, али успело се и у томе. Најбитнији је да су и деца и родитељи задовољни - рекао је начелник Општине Маркушица **Тихомир Коларевић**.

Поред организатора и домаћина Дечију олимпијаду финансијски су подржали Управа за сарадњу са дијаспором и Србима у региону Министарства спољних послова Републике Србије, затим Вуковарско-сремска жупанија, Заједничко веће општина и Спортско-рекреативно друштво Срба у Хрватској, док су као волонтери у улози судија учествовали чланови Српског демократског форума и запосленици Заједничког већа општина.

Срђан СЕКУЛИЋ

Следећи 400. број Извора излази у среду 24. јун 2026.

Нову Хронику Славоније, Барање и западног Срема гледајте у петак 19. јуна на РТРС плус у 17:50, у суботу 20. јуна на РТС-сат у 12:30 и у понедељак 22. јуна на РТВ 1 у 15:25.